

EKONOMIUTSKOTTETS BETÄNKANDE 16/2006 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om säkerställande av att vissa effektreserver inom elproduktionen kan användas

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 24 oktober 2006 en proposition med förslag till lag om säkerställande av att vissa effektreserver inom elproduktionen kan användas (RP 228/2006 rd) till ekonomiskutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Arto Rajala, handels- och industriministeriet
- gruppchef Ritva Hirvonen, Energimarknadsverket

- biträdande direktör Risto Leukkunen, Försörjningsberedskapscentralen
- specialrådgivare Jouni Tolonen, Finlands Näringsliv
- direktör Pekka Salomaa, Finsk Energiindustri rf
- energiexpert Ahti Fagerblom, Skogsindustri rf
- direktör Sirpa Smolsky, Teknologiindustrin rf
- ledande expert Eero Kokkonen, Fingrid Oyj
- enhetschef Pekka Päätiläinen, Fortum Power and Heat Oy
- direktör Risto Vesala, Pohjolan Voima Oy
- försäljningschef Marja Rasi-Kurvonon, RAO Nordic Oy.

PROPOSITIONEN

Syftet med den föreslagna lagen är att trygga en säker elförsörjning genom att skapa effektreserver som garanterar att elproduktionen och elförbrukningen är i balans. Den systemansvariga stamnätsinnehavaren, i praktiken Fingrid Abp, ska ha i uppgift att upprätthålla systemet för att säkerställa tillgången till vissa effektreserver. Kraftverksinnehavarna ska kunna ställa sina kraftverksenheter i effektreserven till förfogande för systemet. Innehavarna åtar sig att säkerställa kraftverkens driftsberedskap och att driva dem enligt principer som lagts fast i förväg.

Syftet med effektreservsystemet är att säkerställa att alla medverkande kraftverk i minst 12 timmars driftsberedskap mellan den 1 december och 28 februari och längst en månads driftsberedskap under övriga tider och att de i förekommande fall producerar el för marknaden enligt systemets regler.

Den systemansvariga stamnätsinnehavaren ska kompensera kraftverksinnehavarna för att de upprätthåller en effektreserv.

Effektreserverna finansieras med separata avgifter för utnyttjande av elsystemet och stamnätet. Den systemansvariga stamnätsinnehavaren

har rätt att ta ut avgifter hos dem som använder överförinstjänsterna i samband med de avgifter som tas ut för överförings- och gränsöverföringstjänsten.

Energimarknadsverket ska fastställa reglerna för att upprätthålla en effektreserv och grunderna för avgifterna för finansiering av systemet.

Lagen föreslås gälla till slutet av februari 2011.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Ekonomiutskottet föreslår att lagförslaget godkänns med ändringarna nedan. Det är viktigt att elförsörjningen tryggas under exceptionella förhållanden. Det föreslagna systemet förbättrar leveranssäkerheten i det finländska kraftsystemet.

För att kunna hantera situationer där elförbrukningen kulminerar är det utomordentligt viktigt att den existerande elproduktionskapaciteten kan nyttiggöras med kort driftsberedskap, eftersom möjligheterna till elimport är begränsade och förknippade med vissa risker. En otillräcklig produktion betyder i värsta fall att tillförseln måste strypas för en viss tid.

I Finland inträffade en förbrukningstopp på 14 800 MW i januari 2006. Vår egen elproduktionskapacitet under toppperioden är omkring 13 650 MW. Produktionen av vattenkraft måste begränsas på grund av isläget och en del av kondenskraftskapaciteten hade ett långvarigt stopp. Vi klarade toppen den gången utan begränsningar i förbrukningen. Alla kraftverk med kort uppstart var i drift och betydande mängder el importerades från Sverige och Ryssland för att tillgodose försörjningen. Vi importerade inemot 20 procent av förbrukningen i hela landet trots att det ryska stamnätsbolaget begränsade elexporten från Ryssland till Finland till 400 MW i 8 timmar och 350 MW i 73 timmar. Det svenska stamnätsbolaget begränsade dessutom elöverföringen från Sverige till Finland. Båda länderna begränsade sin elexport till Finland för att tillgodose sina egna elbehov.

Elförbrukningen i Finland har under de senaste åren ökat med omkring 2 procent per år, med undantag av 2005, då vi hade ett långvarigt driftstopp i pappersindustrin. Förbrukningen förväntas tills vidare öka ungefär lika mycket.

Det betyder i sin tur att den årliga toppförbrukningen också ökar. I vinter förväntas toppen ligga kring 15 000 MW och kring 15 500 MW vintern 2008/2009.

Elproduktionskapaciteten kommer inte att öka nämnvärt de närmaste åren. Vi börjar inom kort importera el från Estland med 350 MW effekt och det kan göra det lättare att upprätthålla balansen mellan vinterns förbrukning och produktion.

Med undantag av Finland har de andra länderna på den gemensamma nordiska marknaden justerat sina nationella system för att säkerställa en toppeffekt. Vi bereder nu mark för en effektreserv på 500—800 MW som ska säkerställa balansen mellan elproduktion och elförbrukning och minska risken för att behöva begränsa elförbrukningen. Enligt propositionens motivering finns det antagligen fem enheter som uppfyller villkoren. Idén med effektreserver är att det systemansvariga stamnätsbolaget Fingrid betalar ersättning till innehavarna av kondenskraftsenheter som uppfyller villkoren i enlighet med ett driftsavtal om 12 timmars driftsberedskap i december-februari och en månads beredskap andra tider.

Ett i lagen avsett kraftverk startas upp om försäljningsanbudet på marknaden realiserar eller Fingrid särskilt begär det. Idealet är att arrangementet stör den normala funktionen på elmarknaden så lite som möjligt.

Fingrid tar ut kostnaderna för att upprätthålla kondenskraftverkens driftsberedskap hos elmarknadens parter, dvs. dem som stamnäts- och gränsledningsanvändarna, genom överföringsavgifter. Kompensationen för effektreserven får inte vara större än producentens merkostnader till följd av förpliktelserna.

Effektreservordningen gäller till slutet av februari 2011. Enligt propositionen förmodas behovet av kondenskraft generellt minska när den nya kärnkraftsenheten blir färdig.

Enligt beräkningar kommer elförbrukningen fortsatt att öka. Den inhemska produktionskapaciteten förväntas inte öka i nämnvärd grad under de närmaste åren förrän den nya kärnkraftsenheten tas i drift. Den begränsade inhemska elproduktionskapaciteten i relation till förbrukningen och den fortsatt ökande förbrukningen leder till att Finland blir allt mer beroende av importerad el. Under toppsäsongen vintern 2006 fick vi erfara hur elexporten från Ryssland och Sverige till Finland drogs ner för att täcka respektive lands eget elbehov. Vi klarade förbrukningstoppen den gången utan begränsningar i förbrukningen. Under liknande förhållanden i framtiden ökar sannolikheten för att vi måste dra ner på elförbrukningen hos oss, om vi inte omedelbart vidtar åtgärder för att kunna täcka elbehovet i alla lägen. Då är det också viktigt med nordiskt samarbete och EU-åtgärder. Ekonomiutskottet föreslår att riksdagen godkänner ett uttalande om detta (*Utskottets förslag till uttalande*).

Detaljmotivering

3 §. Enligt paragrafens 5 punkt är meningen inte att lagen om effektreserver och lagen om en inmatningstariff för el som producerats med bräntorv i kondenskraftverk ska tillämpas i samma kraftverk. Lagen om inmatningstariff är fortfarande under behandling i ekonomiutskottet (RP 100/2006 rd) och lagen om effektreserver ska träda i kraft före lagen om inmatningsta-

riffer och därför har 5 punkten struktits i lagen om effektreserver.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår ekonomiutskottet

*att lagförslaget godkänns i övrigt men 3 § med ändringar (**Utskottets ändringsförslag**) och*

*att ett uttalande godkänns (**Utskottets förslag till uttalande**).*

Utskottets ändringsförslag

3 §

De krav som skall ställas på kraftverken

Innehavaren av ett kraftverk kan erbjuda systemet en separat kondenskraftverksenhet som har anslutits till det finska elsystemet och som uppfyller följande krav:

(1—4 punkten som i RP)
(5 punkten *utesl.*)

Utskottets förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen genom sina åtgärder ser till att trygga elförsörjningen i Finland med hjälp av en adekvat självförsörjning i alla lägen utan att behöva begränsa förbrukningen.

EkUB 16/2006 rd — RP 228/2006 rd

Helsingfors den 15 november 2006

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jouko Skinnari /sd
vordf. Jari Leppä /cent
medl. Arto Bryggare /sd (delvis)
Esko Kiviranta /cent
Martti Korhonen /vänst
Marjaana Koskinen /sd
Seppo Lahtela /saml
Jere Lahti /saml

Sirpa Paatero /sd
Antti Rantakangas /cent
Martin Saarikangas /saml
Sari Sarkomaa /saml
Juhani Sjöblom /saml
ers. Roger Jansson /sv
Osmo Soininvaara /gröna.

Sekreterare var

utskottsråd Eelis Roikonen.